

landet, da ere de jo lette nok at gjøre sig bekendte med for Enhver, der interesserer sig for Sagen, og hvad en Undersøgelse af Forholdene i Udlandet angaar, da tror jeg i Virkeligheden, at der ligger tilstrækkeligt Materiale for dem, der interessere sig for Sagen, til ogsaa herhjemme, uden at behøve at undersøge Forholdene i Udlandet, at kunne sætte sig ind i dem. Det forekommer mig, at det eneste afgjørende Bevis, der kan føres for Rigtigheden af at producere dansk Sukker, maa føres ad den rent praktiske Vej, ad Erfaringens Vej; thi alle disse Beregninger om, hvilket Udbytte en Fabrik kan give, Beregningerne over Anlægskapitalen, over Driftsudgifterne, over det Udbytte, der kan tilvindes, og den Værdi, som ved Salget kan opnaas, blive mere eller mindre uvisse. Vi have jo mangfoldige Exempler paa, at Foretagender, som man med fuld Overbevisning har fremstillet som lovende et meget stort Udbytte, i Virkeligheden have vist sig kun at give et Deficit. Det var netop af Hensyn dertil, at jeg ved denne Sags første Behandling udtalte, at, dersom man lagde en saadan Vægt paa at komme til et Resultat om Rentabiliteten af dansk Sukkers Tilvirkning, at man vilde bringe et betydeligt Offer derfor, saa vilde Veien dertil være den, at man lod de nu bestaaende Fabrikker løbe deres Line ud. Denne Vej synes ikke at have tiltalt Nogen, hverken Udvalgets Flertal eller dets Mindretal, og det er ikke for at anbefale den, at jeg igjen nævner dette, saa meget mindre som det vil erindres, at jeg ved denne Sags første Behandling kun stillede mig meget indifferent lige over for denne Løste, idet jeg da udtalte, at, dersom der var en stærk Stemning i begge Rigsdagens Afdelinger for at gjøre dette Forsøg, saa skulde jeg ikke være nogen uovervindelig Hindring for, at det kunde gjøres. I Mangel af at se Forsøget gjennemført her, vilde man jo ogsaa kunne nøies med at se, hvilket Resultat man i Nabolandet, det Land, hvis Forhold nærme sig mest til vort Lands, er kommen til med Hensyn til Sukkertilvirkningen. Vel har man under Forhandlingerne her idag anført, at man i Nabolandet Sverrig havde opnaaet meget smukke Resultater gennem Dyrtningen af Sukkerroer og Tilvirkningen af indenlandsk Sukker; men det maa jo erindres, at der fra først af ikke har været svaret nogen Skat deraf, og at der senere kun er svaret en meget moderat Skat. Naar man vilde have Laalmodighed til at vente, indtil de svenske Sukkerfabrikker kom til at betale den fulde Skat, vilde man jo uden Tvivl have opnaaet et langt sikkrere Resultat end det, der nu kan udbrages af, hvad der hidtil har været præsteret i Sverrig. Jeg tør ikke udtale noget Bestemt derom; men dersom jeg ikke er urigtig underrettet, saa staaer Sukkerindustrien i Sverrig i dette Dieblit, trods den endnu tilstedeværende Bestyttelse, paa ingen Maade paa saa faste Fødder

og er paa ingen Maade saa fordelagtig, at den egentlig skulde opmuntre os til at efterligne det i Sverrig giivne Exempel. Dersom jeg ikke fejler, saa er mere end een af de svenske Sukkerfabrikker nedlagt i den senere Tid, og dette tyder dog i Virkeligheden paa, at de svenske Sukkerfabrikker ikke nu arbeide under særlig gunstige Bilskaar, skjøndt de, som bekendt, endnu ikke betale den fulde Skat. Det er meget vanskeligt at besvare det Spørgsmaal, hvorfor Sukkerindustrien ikke ligesaa godt skulde betale sig her i Danmark som den betaler sig i Tydskland eller i Frankrig, ja, jeg turde vel egentlig sige, det er endog umuligt at besvare dette Spørgsmaal; det er kun Erfaringen, der kan besvare det, og hvorfor? Fordi der kommer saa mange forskjellige Faktorer med i Betragtning, at enhver Opjærelse paa Papiret bliver i allerhøieste Grad usikker. Den samme Bemærkning gjælde om det Forslag ved Udsendinge herfra at samle Resultater fra Udlandet. Jeg tvivler ikke om, at man vilde kunne finde dygtige Mænd, der vilde paataage sig det Sverv, og jeg tvivler ikke om, at de vilde bruge deres Time godt, og at de vilde vide vide at meddele udsørligt og i en tiltalende Form, hvad de havde set i Udlandet; men jeg tvivler ganske overordentlig meget om, at Alt, hvad de meddelte, egentlig vilde kunne besvare det Spørgsmaal, som man ønsker besvaret: Vil Sukkerindustrien kunne lønne sig i Danmark, eller vil den ikke kunne det? Der er af en æret Taler antydet, at, naar Sukkerindustrien havde en saa stor Betydning for Landets Agerbrug, kunde det vel være forsvaarligt at bringe et betydeligt Offer og, saaledes som jeg forstod den ærede Taler, endog et vedvarende Offer, for at se denne Industri blomstre frem her i Landet. Ja, dersom man med Rette kunde sige, at det Offer, Statskassen bragte for at se Sukkerfabrikerne vore op her i Landet, kom Danmarks Agerbrug i sin Helhed til Gode, saa var det i alt Fald en Sag, som det særlig kunde være værd at tage under nærmere Overveelse — jeg tvivler meget om, at jeg alligevel for mit Vedkommende vilde kunne gaa ind derpaa —; men det er jo paa ingen Maade Tilfældet. Den høiere Pris paa de Naaproducter, som Fabrikkerne behøve, den høiere Pris, som Landmanden altsaa vilde opnaa for sit Produkt, vilde jo kun kunne komme enkelte smaa begrændsede Dele af Landet til Gode. Det er jo ikke saa, at man ved at beskytte Sukkerindustrien og ved derigennem at gjøre det muligt for Fabrikanten at betale den høiere Pris for Naaproductet, giver alle Producenterne en lige Adgang til at nyde Godt af denne høiere Pris, thi dette Naaproduct, Roerne, taaler jo, som bekendt, ikke nogen Transport af Betydning. Det betydelige Offer, der skulde bringes af Statskassen, eller, for at udtrykke mig tydeligere, som skulde bringes af samtlige Landets Skatteydere, vilde altsaa ikke engang komme hele den Klasse af Landbrugere til